880/11

Den 28. november 2011 blev i sag nr. 79.783:

xxxx xxxxxxxx
xxx xxxxxxxx xxx x
xxxx xxxxxx

mod

SEB Pension
Postboks 100
0900 København C

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har tegnet personforsikring med dækning ved tab af erhvervsevne i SEB Pension, tidligere Codan Pension. Han klager ved sin advokat over, at selskabet med tilbagevirkende kraft fra tegningstidspunktet har indsat en klausul, hvorefter forsikringen ikke giver ret til dækning ved erhvervsevnetab forårsaget af lidelse i ryggen (fra nakke til haleben).

Selskabet har indsat klausulen med tilbagevirkende kraft med henvisning til, at klageren på tegningstidspunktet afgav urigtige oplysninger. Såfremt selskabet havde modtaget de korrekte oplysninger, ville det ikke have antaget forsikringen uden den omhandlede klausul.

Af klageskemaet, der er underskrevet af klageren den 11/1 2011, fremgår:

"**1. Sagsfremstilling, kort redegørelse for sagen. …**
[Klager] tegnede tilbage i 1993 en erhvervsevnetabsforsikring og besvarer i den forbindelse en del spørgsmål. Forsikringen bliver gentegnet i 1996, hvor denne igen besvarer helbredsmæssige spørgsmål og der tegnes herefter en erhvervsevnetabsforsikring, som kommer til udbetaling i 2007. Da man skal vurdere et varigt erhvervsevnetab, er man nu af den opfattelse, at der burde have været en rygklausul tilknyttet tegningen af police. Det er denne police, der er omdrejningspunktet for denne klage. Se yderligere i vedlagte bilag.

2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet? …
… at SEB frafalder deres ryg- og nakkeklausul."

I en vedlagt supplerende redegørelse har klagerens advokat anført:

"Efter anmeldelse af erhvervsevnetab til SEB skrev SEB den 5. marts 2009, jfr. bilag …, til [klager] og oplyste, at man efter at have modtaget lægelige ark ville fremsende sagen til vurdering hos Videncenter for Helbred og Forsikring. Videncenter for Helbred og Forsikring svarede og SEB traf efterfølgende afgørelse den 25. marts 2009, jfr. bilag …, om at der burde være indført en nakke- og rygklausul i forbindelse med tegning af erhvervsevnetabsforsikring tilbage i 1993. SEB anførte *'vi ændrer forsikringen, fordi du ikke oplyste, at du siden 16-års alderen har haft en tendens til muskelspændinger og smerter i ryggen med hold i ryggen i 1993. Det har også betydning, at du har skæv ryg og et rygbelastende erhverv. Generne har i 1986 givet anledning til specialsæde til hyrebil'.*

Ved SEB's udlægning af sagen tages der ikke hensyn til de oplysninger, som SEB (daværende Codan) blev gjort opmærksom på i forbindelse med helbredsattest af den 25. marts 1996, jfr. bilag ... Det fremgår heraf - af lægens besvarelse - under punkt 1P:

'Lider forsikringssøgende, eller har han / hun lidt af:
...P. Diskusprolaps, iskias, hold i lænden / nakken, anden ryglidelse?
Besvaret: 'ja' med følgende bemærkning: øget hypertension (scheuermann)'.

Der er endvidere under afsnit 4 *'lægens undersøgelse'* punkt 2H angivet *'kan der påvises noget abnormt ved:*
... H. Rygsøjle? Spørgsmålet er besvaret 'ja' med bemærkning om 'øget thoracal-ryglinie'.

Endvidere var også oplyst en tidligere indlæggelse på … Medicinsk Afdeling i foråret 1995 samt var angivet i et spørgeskema, ligeledes fra 1996, jfr. bilag …, at [klager] havde hold i ryggen i 1993 uagtet disse oplysninger om en potentiel ryglidelse valgte forsikringsselskabet ikke at indhente yderligere oplysninger. Undertegnede gjorde opmærksom på dette ved brev af 18. juni 2009, jfr. bilag ... Dette brev besvarede SEB ved brev af den 9. juli 2009, jfr. bilag ... SEB gjorde her opmærksom på, at de angiveligt havde undersøgt forholdene ved at fremsende bilag ... Det skal dog fremhæves, at SEB ikke har søgt oplysningerne uddybet nærmere via egen læge, hvilket vil have været oplagt henset til, at der fremgår egentlige diagnoser og rygdeformateter af lægens oplysninger i bilag ...

Undertegnede beder SEB overbringe afgørelsen til den klageansvarlige ved brev af den 15. juli 2009, jfr. bilag ...

Som bilag … vedlægges den klageansvarliges brev af den 6. august 2009, hvor man fastholder afgørelsen, som igen gentages ved brev af den 7. december 2009, jfr. bilag ...

Uagtet at [klager] formentlig kunne have været mere præcis i sine oplysninger om evt. ryglidelser, skal besvarelsen dog ses i det lys, at der ikke har været væsentlige rygproblemer siden tilkendelsen af specialsæde til bil i 1986, hvorfor det ikke var nærliggende at oplyse om forhold, som lå 10 år tilbage.

Endvidere fremgår det af Forsikringsaftalelovens § 8, at når et selskab ønsker at påberåbe urigtige oplysninger, skal de meddele dette til forsikringstageren uden unødigt ophold. Det er min opfattelse, at oplysningerne modtaget fra egen læge, jfr. bilag …, burde have givet anledning til indhentelse af journaloplysninger til nærmere belysning heraf og således ikke alene have udløst et nyt spørgeskema til forsikringstageren. Endvidere burde de divergerende oplysninger mellem forsikringstagerens oplysninger og lægens egen oplysninger / alvorligheden af oplysningerne, have givet anledning til yderligere oplysning af sagen.

Subsidiært skal det gøres gældende, at der ikke kan pålægges både en nakke- og rygklausul, idet tidligere stedfundne smerter har været placeret i ryg og ikke i nakke, hvorfor en sådan klausul vil være mere vidtrækkende end nødvendigt."

Selskabet har i brev af 11/3 2011 til nævnet redegjort for sagsforløbet og sin afgørelse således:

"Sagen drejer sig om, hvorvidt selskabet med henvisning til FAL § 6 har været berettiget til, at tilføje en ryg- og nakkeklausul i klagerens personforsikring og på baggrund deraf afviser, at yde forsikringsdækning til klageren.

Klageren har tegnet en tab af erhvervsevneforsikring den 1. april 1994 og forsikringen dækker således, at der udbetales halve ydelser ved et generelt erhvervsevnetab på 50 % og fuld ydelse ved hvis erhvervsevne nedsættes til 2/3. Forsikringen er tegnet på baggrund af helbredsoplysninger i den helbredserklæring klageren udfyldte i april 1994. Der oplyses intet om ryglidelse i denne helbredserklæring. Kopi af helbredserklæring vedlægges som Bilag ...

Klageren der er født 1954, anmeldte første gang den 24. november 2006, at han pga. 'Biceps sprængning højre arm' og symptomer i form af 'smerter og nedsat kraft' var ude af stand til at varetage sit arbejde med kørsel fra den 4. juli 2006. Anmeldelsen vedlægges som Bilag ...

Selskabet bevilgede herefter klageren midlertidig forsikringsdækning i form af 100 % ydelse fra karensudløb i perioden fra den 4. oktober 2006 til 1. august 2008, hvor vi overgik til en generel vurdering af klagerens erhvervsevnetab og ikke længere vurderede, at klagerens erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad.

Klageren anmeldte en ny skade den 28. april 2009, at han denne gang på grund af 'ondt i nakken og stivhed samt psykiske mén' var ude af stand til at varetage sit arbejde som taxachauffør fra 27. december 2008. Skaden opstod som følge af klageren var udsat for overfald efter, at have kørt en kunde til hjemmeadresse. Anmeldelsen vedlægges som Bilag …

Selskabet bevilgede herefter klageren midlertidig forsikringsdækning fra karensudløb fra den 27. marts 2009 til 1. oktober 2010.

Forsikringen er oprindeligt tegnet i 1994 på baggrund af oplysninger i helbredserklæring, jf. bilag ... I forbindelse med, at klageren i 1996 begærede forsikringsydelsen forhøjet til en årlig ydelse på 150.000 h., indhentede selskabet en ny helbredsattest, vedlagt som Bilag …

På baggrund af denne attest indhentede selskabet nye oplysninger vedrørende klagerens rygproblemer og indlæggelse i form af spørgeskema om nakke- og ryglidelser. Der fremgår følgende af det af klageren udfyldte spørgeskema, der vedlægges som Bilag …:
…
På spørgsmålet 'Har De eller har De haft ondt i nakken eller gener udgående herfra?' er svaret 'nej'. På spørgsmålet 'Har De eller har De haft ondt i ryggen eller gener udgående herfra?' er svaret 'ja'. På spørgsmålet 'Hvornår sidst?' er svaret 'medio 1993', ligesom der er sat kryds i 'Hold i ryggen (lumbago)'. På spørgsmålet 'Har De haft ryggener?' er svaret 'Inden for det sidste år?' 'nej'.
'For mellem 1 og 3 år siden?' 'ja'. På spørgsmålet 'Hvor mange gange?' er svaret '1 gang'. 'For mellem 4 og 7 år siden?' er svaret 'nej'. 'For mere end 7 år siden?' er svaret 'nej'. Desuden er svaret 'nej' til spørgsmålene 'Har De været uarbejdsdygtig på grund af ryggenerne?',

'Har De i forbindelse med ryggenerne haft brug for smertestillende medicin?', 'Har De stadig gener fra ryggen?', 'Er De generet af ryglidelsen i det daglige arbejde?', 'Er De blevet behandlet for nakke- eller ryglidelse af egen læge, speciallæge, kiropraktor, fysioterapeut eller andre behandlere?', 'Har De været behandlet eller undersøgt på hospital eller sygehus?', 'Er De blevet røntgenundersøgt for lidelsen?'

Vi lagde på baggrund af disse oplysninger til grund, at klageren havde haft 1 hold i lænden i 1993 uden, at der var opsøgt læge eller anden behandling i den forbindelse. Desuden blev det oplyst, at klageren havde haft øget thoracal kyfose (Forandringer i brysthvirvel og altså ikke lumbale del). Selskabet lagde derfor til grund, at oplysningerne i spørgeskemaet, ikke havde givet anledning til symptomer. Oplysningerne gav derfor ikke anledning til, at forsikringen ikke kunne antages på normale vilkår ud fra selskabets antagelsespolitik.

Herudover indhentede selskabet journalen fra … sygehus vedrørende observation for bindevævssygdom i 1995, vedlægges som Bilag ... Af denne fremgik bl.a. af sidste journalnotat den 31. maj 1995, at:

…
Pt.s symptomer, som førte til henvisningen her, er nu fuldstændig svundet. Blodprøverne er normaliserede, der har tidligere været påvist forstørrede hilusglandler på rtg. af thorax, sidste thorax-rtg. er helt i. a.
Pt. er derfor afsluttet herfra under diagnosen
/observation pga. mistanke om ikke spec. sygdom - Z 03.9

På denne baggrund mener vi ikke, at oplysningerne i hverken spørgeskemaet, bilag … eller journaludskriftet fra … Sygehus, bilag …, gav selskabet anledning til, at indhente yderligere oplysninger. De foreliggende oplysninger dannede imidlertid grundlag for, at forsikringen kunne antages på normale vilkår.

I forbindelse med, at vi i 2008 overgik til en vurdering af den generelle erhvervsevne, indhenter vi bl.a. en speciallægeerklæring fra Overlæge, Speciallæge i Ortopædkirurgi … af 20. oktober 2008.
Vi bliver i den forbindelse opmærksomme på, at der forekommer oplysninger som klageren ikke har oplyst om i henholdsvis helbredsattest og spørgeskema.

Det fremgår bl.a. af Overlæge … speciallægeerklæring af 20. oktober 2008, der vedlægges som Bilag …, at:

…
Fortæller at han 9 år gammel faldt i en glasflaske og fik læsion lige distalt for venstre knæled. Der kom partiel nervelæsion svarende til nervøs peroneus og efterfølgende kunne han ikke strække i venstre tå. Efterhånden kom der fejlstilling i tåen. Blev flere gange undersøgt på Ortopædisk Hospital i … uden at man kunne gøre noget yderligere.
Han har derfor haft en lidt abnorm gang siden fortæller han og lid problemer med trykmærker idet venstre 1. tå ligger ind under 2. tåen.
1970, debut af lændesmerter som han siden har været noget generet af .
Der er ikke foretaget scanning. Han har fået at vide, at der er noget slidgigt. Der er varierende symptomer.

På baggrund af disse oplysninger indhentes der yderligere helbredsmæssige oplysninger fra klagerens egen læge ...

Det fremgå af bl.a. journaloplysninger fra egen læge, modtaget den 18. februar 2009, vedlagt som Bilag … at:

…
Den 4. september 1986
Det drejer sig om en 32-årig taxa-chauffør med dårlig ryg. KL er henvist af Dr. … til at søge om hjælp til specialsæde (Recardo sæde).
KL. er gift med 29-årig kvinde, der arbejder som ass. på bibliotek, der er ingen børn i ægteskabet.
KL. mener selv, at den dårlige ryg daterer sig tilbage til 16-års alderen hvor han havde hårdt fysisk arbejde.
Sagen ønskes drøftet med henblik på at yde økonomisk hjælp til specialsæde.
...
Og den 25. september 1986
Læge … oplyser, at kl. har en skæv ryg med øget tendens til muskelspændinger. Tilstanden er stationær. KL. kan ikke klare hårdt fysisk arbejde og egentlig er det siddende arbejde som taxa-chauffør heller ikke særlig velegnet for hans ryg.

Mødedeltagerne finder, at der er tale om en nedsættelse af kl. s erhvervsevne som man må formode, vil kunne delvis afhjælpes ved, at han får et specialsæde til hyrevognen.

Det fremgår endvidere af en statusbedømmelse fra egen læge den 2. december 2008, vedlagt som Bilag …, at:
…
40 årig taxa-chauffør, med mangeårig ryg-probl., der ansøger om fornyelse af Special-sæde til sin hyrevogn.
Fra 16 års alderen tendens til skæv ryg, med muskel-spændinger og smerter. Fra tidlig ungdom ryg-belastende arb.
Siden anvendelse af Recaro-spec.sæde ingen probl. af ovennævnt karakter (1986)
Da sædet er slidt ned og behovet for anvendelse fortsat er tilstede vurderes ansøgningen som indiceret.

Det fremgår ligeledes af tillæg til bilag …, under diagnoser, at:
…
Tidligere sygdomme:
1963: som 9 årig udsat for UT da han skar sig på glas lige under ve. knæ, med overskæring af nerve, så storetåen ikke kan løftes fra underlaget, siden udviklet fejl-stilling så 1. tå ligger ind under 2. tå. Giver asymmetrisk gang, og lokale tryk-gener fra de 2 tæer.

Gennem ungdommen recid. Lænderygsmerter, der kulminerede med tildeling af spec.-sæde til sin taxa ...

Det fremgår desuden af en udtalelse fra egen læge fra 14. januar 2009, vedlagt som Bilag …, at:
…
Fra 16 års alderen, hvor pt. var udsat for hårdt fysisk betonet arbejde, tendens til rygsmerter, dels i form af akutte facetleds-anfald, grundet hypermobilitet, dels i form af regulær overbelastnings rel. muskel-smerter. Aldring egentlige radiculære symptomer.

Pt. har ved flere unders. vist scoliose af let grad.
Efter tilskadekomst af peroneus nerven på ve. underben, medførende skævstilling af 1. tå. Medførende gang-besvær/ændringer forværrende ryg-gener.

Pt. har fået bevilget spec.-sæde (Recaro-) via kommunen til sine taxaer, indtil modellerne er blevet standard udstyret med sæder af lignende sæde-type.

Pt. skal fortsat tage hensyn til ryggen, idet fys. Betonet arbejde fremkalder rygsmerter, dels inter-scapulare dels lave lænde-smerter uden udstråling.

Sagen bliver på det foreliggende grundlag sendt til en vurdering Videncenter for Helbred og Forsikring (HEFO), for en uvildig vurdering af hvordan vilkårene for forsikringen havde været, hvis de sidstnævnte oplysninger havde foreligget på tegningstidspunktet. Risikovurdering fra HEFO vedlægges som Bilag ...

På grundlag af de foreliggende oplysninger vurderer Viden center for Helbred og Forsikring, ændrer vi forsikringen. Bl.a. fordi klageren ikke oplyste, at han siden 16 års alderen havde haft tendens til muskelspændinger og smerter i ryggen med hold i ryggen i 1993. Det har også betydning, at klageren har skæv ryg og et rygbelastende erhverv. Og at generne allerede i 1986 gav anledning til at klageren fik specialsæde til sin hyrevogn.

Vi mener derfor ikke, at vi burde have undersøgt yderligere da vi i forbindelse med tegningen af forsikringen i marts 1996. Det fremgår af helbredsattest af 25. marts 1996, at klager havde Scheuermann. På baggrund af helbredsattestens oplysninger bad vi netop klager om, at udfylde et spørgeskema om nakke- og ryglidelser og om, at uddybe de problemer med ryggen der havde været. Forsikringen blev antaget på baggrund af de oplysninger vi fik.

Vi må som udgangspunkt, kunne stole på de oplysninger, kunderne afgiver ved tegningen og de oplysninger vi modtog i spørgeskemaet gav ikke anledning til, at der skulle indhentes yderligere der ikke blev oplyst om. Det fremgår af HEFO's risikovurdering, samt begrundelse, jf. bilag ...

Risikovurdering ved personforsikring pr. 19-04-1994
De fremsendte helbredsoplysninger er gennemgået af den lægelige komité i Videncenter for Helbred og Forsikring. Havde oplysningerne foreligget på tegningstidspunktet, ville vi have vurderet forsikringsrisikoen pr. 19-04-1994 til

Dødelighed: D0 Invaliditet: Afslag

Med klausul A1 ville vurderingen have været

Dødelighed: D0 Invaliditet: I0

Vurderingen er baseret på oplysningen om tendens til muskelspændinger og smerter i ryggen i kombination med en skæv ryg og et rygbelastende erhverv.

Baggrunden for vurderingen er oplysningerne fra egen læge og forsikrede. Heraf fremgår det, at forsikrede siden 16 års alderen har haft tendens til muskelspændinger og smerter i ryggen med hold i ryggen i 1993. Det har også betydning, at forsikrede har skæv ryg og et rygbelastende erhverv. Generne har i 1986 givet anledning til specialsæde til hyrevognen.

Det samme gør sig gældende for en risikovurdering af HEFO ved personforsikring pr. 29-12-1996.

Som det fremgår af ovenstående, gav de foreliggende oplysningerne på tidspunktet hvor forsikringen antages ikke anledning til, at antage forsikringen med ryg- og nakkeklausul.

> På den baggrund fastholder vi, at klageren på tegningstidspunktet har fortiet oplysninger, der hvis de havde foreligget på tegningstidspunktet havde betydet, at forsikringen skulle have været tegnet med ryg- og nakkeklausul.
>
> Vi fik først i forbindelse med skadesbehandling af sagen i efteråret 2008, da vi indhenter en speciallægeerklæring af ortopædkirurgisk speciallæge … af 20. oktober 2008, jf. bilag …, kendskab til oplysninger som det fremgår tidligere og meddeler klageren i brev af 5. marts 2009, jf. klagers bilag …, at vi på denne baggrund ville fremsende sagen til en vurdering i HEFO. Betydende, at forsikringen ikke kunne have været tegnet uden følgende forbehold, hvilket meddeles klageren i brev af 25. marts 2009, jf. klagers bilag …:
> …
> 'Forsikringen omfatter ikke dækning ved Tab af erhvervsevne og omfatter ikke ret til præmiefritagelse, forårsaget af en lidelse i ryggen (fra nakke til haleben). Lidelser i ryggens muskler, sener eller nerver, der giver symptomer i hoved, nakke, ryg, arme eller ben, er heller ikke dækket.'
>
> Vi fastholder derfor, at selskabet uden unødigt ophold efter, at have fået kendskab til oplysningernes urigtighed, har påberåbt sig retten til, at ændre forsikringen med følgende forbehold i forsikringen, jf. FAL § 8.
>
> Det bemærkes for god ordens skyld, at selskabet i perioder har udbetalt ydelser på baggrund af andre lidelser end ryglidelsen og at vi p.t. er i færd med en vurdering af retten til ydelser. Da klagen ikke omfatter disse forhold, har vi ikke medtaget dette i denne besvarelse. Såfremt Ankenævnet imidlertid vil medinddrage dette, beder vi om orientering herom"

Nævnet har fået forelagt de bilag, som parterne har fremlagt.

Nævnet udtaler:

Nævnet finder at kunne lægge til grund, at klageren ved gentegningen i 1996 oplyste, at han havde en skæv ryg (scheuermann), og at hans læge oplyser, at han havde øget thoracal-ryglinie. Et spørgeskema vedrørende nakke- og ryglidelser er af klageren besvaret med, at han sidst havde haft ondt i ryggen i 1993 og ikke havde haft ondt inden for det sidste år. Han har desuden svaret nej til at være uarbejdsdygtig som følge af ryglidelsen, ligesom han har svaret nej til at være undersøgt derfor.

Sammenholdes dette med de nu fremkomne oplysninger ses, at der var debut af lændesmerter i 1970, og at klageren har været noget generet heraf. I 1986 oplyser egen læge, at klageren har en skæv ryg med tendens til muskelspændinger, ligesom han anskaffer specialsæde til sin taxa.

Efter nævnets opfattelse kan det forhold, at klager ikke oplyste, at hans ryglidelse kan tilbageføres helt til 16 års alderen, og at han tilsyneladende havde muskelspændinger ikke tilregnes ham som uagtsomt. At klager anskaffede et specialsæde til sin taxa kan ikke ændre herved. At klager kørte taxa var allerede selskabet bekendt.

Herefter finder nævnet, at selskabet ikke har været berettiget til at indføre den nævnte klausul for nakke- og ryglidelser.

Derfor

b e s t e m m e s :

Selskabet, SEB Pension, skal anerkende, at det er uberettiget til at indføre klausul fra tegningstidspunktet for nakke- og ryglidelser.

Marianne Højgaard Pedersen
formand